

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-49-02

До реєстр. № 5630 від 07.06.2021

Верховна Рада України

Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин на своєму засіданні 29 червня 2021 року (*Протокол № 35*) розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо спрощеного набуття громадянства України іноземцями та особами без громадянства, які брали участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України (реєстр. № 5630 від 07.06.2021 р.), поданий Кабінетом Міністрів України.

Згідно з пояснювальною запискою метою законопроекту є реалізація Указу Президента України від 13 серпня 2019 року № 594/2019 «Питання спрощення набуття громадянства України іноземцями та особами без громадянства, які брали (беруть) участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони України, та громадянами Російської Федерації, які зазнали переслідувань через політичні переконання».

Законопроектом вносяться зміни до низки статей Закону України "Про громадянство України", якими пропонується спростити для деяких категорій осіб (зокрема тих, які брали участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України) та вдосконалити правила набуття громадянства України за територіальним походженням, прийняття до громадянства України, поновлення у громадянстві України.

Зокрема проектом передбачається можливість подання декларацій про відмову від іноземного громадянства разом із заявою про прийняття до громадянства України такими категоріями осіб:

1) які в установленому законодавством України порядку проходять/проходили військову службу за контрактом у Збройних Силах України;

2) які в установленому законодавством України порядку проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України та нагороджені державною нагородою України;

3) які мають визначні заслуги перед Україною чи прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України;

4) які є громадянами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом і зазнали переслідувань через політичні переконання у країні своєї громадянської належності.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило низку зауважень до проекту.

Зокрема, на думку Головного науково-експертного управління, запропонований проектом спрощений порядок набуття громадянства України шляхом подання окремою категорією осіб лише декларації про відмову від іноземного громадянства потенційно може призвести до поширення в Україні випадків «узаконеного» множинного (подвійного) громадянства та створюватиме певні ризики для національної безпеки України, зважаючи на те, що наша держава наразі перебуває в стані фактичного збройного конфлікту з Російською Федерацією.

З-поміж іншого зауважувалося також, що запровадження спрощеної процедури прийняття до громадянства України (з поданням відповідної декларації) для іноземця, «який має визначні заслуги перед Україною або прийняття якого до громадянства України становить державний інтерес для України», не відповідає принципу юридичної визначеності, що створюватиме можливості для надмірно широкої дискреції і суб'єктивізму при вирішенні відповідних питань.

Висновок Міністерства фінансів України: реалізація положень законопроекту не потребуватиме додаткових витрат з державного бюджету.

В обговоренні зазначеного законопроекту на засіданні взяли участь та висловили свою позицію представники Державної міграційної служби України, Міністерства оборони України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Голова Державної міграційної служби України повідомив, що ДМС підтримує законопроект. А також звернув увагу, що у деяких осіб вже сплинули строки виходу з громадянства або найближчим часом спливає термін 2 роки як вони отримали громадянство України відповідно до Указу Президента України, але вони не можуть подати документ про припинення громадянства іншої держави, оскільки мають звернутися до посольства держави-агресора або в'їхати на її територію, де вони можуть зазнати переслідувань.

Представник Міністерства оборони України повідомив про підтримку законопроекту. Водночас висловив пропозиції щодо необхідності узгодження положень законопроекту із Законом України «Про розвідку». Зокрема було зазначено, що відповідно до частини шостої статті 41 вказаного Закону залучені до конфіденційного співробітництва особи, які не є громадянами України та які зробили вагомий внесок у розвиток Української держави, за клопотанням керівника розвідувального органу можуть бути прийняті до громадянства України за спрощеною процедурою. З урахуванням зазначеного запропоновано удосконалити у проекті визначення нового терміну «декларація про відмову від іноземного громадянства особи, яка має визначні заслуги перед Україною або прийняття якої до громадянства України становить державний інтерес для

України», передбачивши, що це «документ, у якому іноземець, який має визначні заслуги перед Україною *та (або)* прийняття якого до громадянства України становить державний інтерес для України, *та (або)* який зробив вагомий внесок у розвиток Української держави, засвідчує свою відмову від громадянства (підданства) іншої держави або громадянств (підданств) інших держав». Відповідного доопрацювання, на їх думку, також потребує і запропонована проектом нова редакція статті 9 Закону України «Про громадянство України».

Державна міграційна служба України не погодилась із зазначеною пропозицією, оскільки вважає, що таке формулювання матиме наслідком навпаки викриття тих осіб, які будуть прийняті до громадянства України саме з таких підстав.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини висловила про підтримку вказаного законопроекту.

До Комітету звернувся Всеукраїнський альянс бійців та волонтерів АТО з проханням підтримати зазначений проект Закону.

На думку членів Комітету, у проекті потребує уточнення визначення категорії осіб, «прийняття яких до громадянства України становить державний інтерес для України». Також члени Комітету зауважили про імовірні ризики при прийнятті до громадянства України у спрощеному порядку осіб, «які зазнали переслідувань через політичні переконання у країні своєї громадянської належності». Зазначалося про необхідність передбачення реальних запобіжників для унеможливлення ситуації коли під виглядом політичних переслідувань іноземці, які вчинили кримінальні злочини, бажатимуть уникнути відповідальності.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив рішення: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про громадянство України" щодо спрощеного набуття громадянства України іноземцями та особами без громадянства, які брали участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України (реєстр. № 5630), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Співдоповідачем з цього питання визначено Голову Комітету Лубінця Дмитра Валерійовича.

Голова Комітету

Д.В. Лубінець

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ЛУБІНЕЦЬ ДМИТРО ВАЛЕРІЙОВИЧ

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000056B95E006410C901

Дійсний до: 02.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 04-25/3-2021/215035 від 30.06.2021

